

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 13 - MAART 2015

[nl](#) [fr](#) [en](#)

FELIX NUSSBAUM: GESPREK OVER EEN DRAMATISCH SCHILDERSLEVEN

Op woensdag 11 maart gaan Mark Schaevers - genomineerd voor de Gouden Boekenuil - en Rudi Van Doorslaer in gesprek over het leven en werk van iemand die ze beiden bewonderen: de Joodse kunstenaar Felix Nussbaum (1904-1944). [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2903)

HET ONTHAAL VAN FRANSE VERZETSVROUWEN IN ZWITSERLAND (1945-1947)

Op dinsdag 17 maart nodigen de Vrienden van het CegeSoma de auteurs Brigitte Exchaquet-Monnier en Éric Monnier uit. Zij zullen een lezing geven over hun boek Retour à la vie: het verhaal van meer dan 500 vrouwelijke gedeporteerden die na de oorlog samenleefden in Zwitserse onthaalcentra. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2888)

FORCED AND COERCED LABOUR: COMPARING COLONIAL SPACES AND GLOBAL CONFLICTS

Hoe werd dwangarbeid in de koloniën tijdens de twee wereldoorlogen in de praktijk gebracht? Die vraag krijgt op donderdag 19 maart een antwoord tijdens een studiedag, georganiseerd in samenwerking met het Centre d'histoire du droit de l'Université Saint-Louis en de IUAP Justice & Populations. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2898)

DOCTORANDIDAG WOI IN BELGIË

Op maandag 23 maart worden de huidige onderzoeksprojecten over de Eerste Wereldoorlog in België gepresenteerd: een unieke gelegenheid voor uitwisseling van ideeën tussen jonge onderzoekers en specialisten. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2870)

PORTAALWEBSITE NAAR HOLOCAUSTBRONNEN ZEER BINNENKORT ONLINE

Op 26 maart vindt het Final Launch Event van EHRI (European Holocaust Research Infrastructure) plaats. Hét hoogtepunt wordt de lancering van de website die je wegwijs maakt in duizenden verspreide Holocaustarchieven. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2907)

RADIO LUISTEREN IN OORLOGSTIJD: KOM NAAR FLAGEY EN HERBELEEF!

De radio was een machtig wapen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De propaganda van de bezetter werd er mee tot in de Belgisch huiskamers gebracht. Vanuit de vrije wereld gaf hij hoop aan de bevolking. Op 31 maart kunt u in Flagey komen luisteren naar authentieke radioberichten uit oorlogstijd. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2911)

VOORJAARSCONGRES KNHG: NAAR EEN NIEUWE GESCHIEDSCHRIJVING VAN WOII?

Op dinsdag 21 april verzorgen NIOD en CegeSoma in Den Haag het voorjaarscongres Towards a new history of the Second World War? Invloedrijke historici zullen er debatteren over verleden en toekomst van de geschiedschrijving over de Tweede Wereldoorlog in België en Nederland. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2900)

Felix Nussbaum: Gesprek over een dramatisch schildersleven

Een conferentie van het CegeSoma op 11 maart

Mark Schaevers en Rudi Van Doorslaer delen een passie voor Felix Nussbaum (1904-1944). Het leven van de kunstenaar zat dan ook boordevol dramatiek: Joods emigrant, begenadigd schilder, vervolgd, gedeporteerd, vergeten, herontdekt.

Osnabrück - Oostende - Brussel: een zwerversleven

De naam Felix Nussbaum doet in ons land bij weinig mensen een belletje rinkelen. Nochtans staat er in Osnabrück, zijn geboortestad, sinds 1998 een prachtig Nussbaummuseum. Nussbaum kwam in de jaren 1930 via omzwervingen langs Italië en Parijs in België terecht, meer bepaald in Oostende en daarna in Brussel. In 1944 werd hij gearresteerd en op het laatste transport richting Auschwitz gezet. Hij keerde niet levend terug.

Betoverend werk

Felix Nussbaum wordt tot de belangrijkste Joodse schilders van de 20e eeuw gerekend. Zijn belangrijkste werken schilderde hij in België, in volle oorlogstijd. Neem bijvoorbeeld zijn zeven doeken over het Zuid-Franse interneringskamp in Saint-Cyprien: die zijn van een meesterlijke verstillend en kleurenpracht.

Gesprek tussen twee liefhebbers

Op woensdag 11 maart ontmoeten Rudi Van Doorslaer en Mark Schaevers (auteur van Orgelman - Felix Nussbaum: een schildersleven) elkaar in onze conferentiezaal. Rudi Van Doorslaer zal Mark Schaevers interviewen over het leven en het werk van Nussbaum. Het publiek wordt van harte uitgenodigd om aan het gesprek deel te nemen.

Praktisch:

- Woensdag **11 maart 2015**, van 14.30u tot 16u
- Conferentiezaal CegeSoma, Luchtvaartsquare 29, 1070 Brussel
- Deelname is gratis
- Voertaal: Nederlands
- Schrijf ten laatste in op maandag 9 maart via 02/5569211 of cegesoma@cegesoma.be.

Het nieuwe boek van Mark Schaevers

◀ [Terug](#) ▶

Het onthaal van Franse verzetsvrouwen in Romandisch Zwitserland (1945-1947)

Lezing van de Vrienden van het CegeSoma

Op **17 maart 2015** hebben we **Brigitte Exchaquet-Monnier** en **Éric Monnier** te gast voor een lezing over hun boek **Retour à la vie**. Dat gaat over meer dan 500 vrouwelijke gedeporteerden die na de oorlog samenleefden in Zwitserse onthaalcentra. Wie waren ze?

Het begon allemaal met de ontdekking van het Guldenboek van de chalet 'La Gumfluh' in Château d'Oex. Het bevatte boodschappen en foto's uit de periode zomer 1945-lente 1947 van Franse vrouwen, vooral verzetsvrouwen, die de kampen hadden overleefd. Brigitte en Eric begonnen een historische speurtocht bij de laatste getuigen uit het guldenboek. Dankzij de vondst van onuitgegeven documenten konden ze geïdentificeerd worden. Over dit unieke thema schreven ze een boek.

Na de Tweede Wereldoorlog fungeerde Romandië als een hersteloord voor zowat 500 vrouwen die naar de naziconcentratiekampen van Ravensbrück en Auschwitz gedeporteerd waren. Wat was het levensverhaal van deze vrouwen? Hoe waren de herstelverblijven georganiseerd en door wie waren ze gefinancierd? Hoe werden ze bekeken door de plaatselijke bevolking van een land dat van oorlog bespaard bleef?

Éric Monnier is licentiaat nieuwe en nieuwste geschiedenis aan de Universiteit van Genève, licentiaat in maatschappijwetenschappen en gediplomeerd bibliothecaris. Hij is bijzonder actief binnen het bibliotheekwezen en ook auteur van detectives en novellen.

Brigitte Exchaquet-Monnier, verpleegster-anesthesiste, heeft veel gereisd in Europa en Azië. Ze was betrokken bij de oprichting van een hogeschool voor ambulanciers in Zwitserland, waar ze een twintigtal jaar doceerde. Ze is de dochter van een arts die na de oorlog gedeporteerden in Zwitserland opving.

Op **dinsdag 17 maart 2015 om 14:30u** nodigt vzw Vrienden van het CegeSoma de auteurs uit in de conferentiezaal van het CegeSoma (Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht).

Gelieve u vooraf aan te melden via telefoon (02 556 92 1102 556 92 11) of e-mail ([Isabelle Ponteville](mailto:Isabelle.Ponteville@cegesoma.be)). Breng gerust andere geïnteresseerden mee!

◀ [Terug](#) ▶

Forced and Coerced Labour: Comparing Colonial Spaces and Global Conflicts

Op **19 maart 2015** organiseren we, in samenwerking met het *Centre d'histoire du droit de l'Université Saint-Louis* en de *IUAP Justice & Populations*, een engelstalige **studiedag** over dwangarbeid. De bedoeling van de workshop is om te vergelijken hoe dwangarbeid in de praktijk werd gebracht, enerzijds in de kolonies en anderzijds tijdens de twee wereldoorlogen.

Practische inlichtingen:

- Datum: **19 maart 2015**.
- Plaats: CegeSoma, Luchtvaartsquare 29, 1070 Brussel;
- Programma: zie [hier](#); U vindt hier ook een "[position paper](#)" als discussiedocument.
- Inschrijving: gratis, mais verplicht via [deze link](#) voor 9 maart.

Dwangarbeiders in Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het bijschrift "Les privés d'amour. Souvenir de Laatzén", is veelzeggend. (Foto CegeSoma, fonds J.B. Piraux, nr. 5138)

◀ [Terug](#) ▶

Doctorandidag WO1 in België

CegeSoma, 23 maart 2015

De eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog heeft vorig jaar geleid tot een vernieuwde interesse voor deze periode en dit zowel bij het grote publiek als bij de onderzoekers. Getuige hiervan zijn de talrijke nieuwe onderzoeksprojecten die momenteel ondernomen worden en die specifiek gericht zijn op deze periode. Het was dan ook haast vanzelfsprekend dat bij de coördinatoren van de BRAIN projecten "The Great War from Below" (Nico Wouters - GWB) en "Ervaringen en herinneringen aan de Grote Oorlog in België" (Laurence van Ypersele & Olivier Luminet - Memex) de idee ontstond om elk jaar een Doctorandidag te organiseren.

Onze doelstelling bestaat eruit om die dag een overzicht te geven van het onderzoek dat momenteel wordt verricht en van nieuwe tendensen in het onderzoeksveld, alsook om een uitwisseling van ideeën mogelijk te maken tussen jonge onderzoekers en specialisten. Het programma van de Doctorandidag is [hier](#) beschikbaar.

[Karla Vanraepenbusch](#) (MEMEX) & [Florent Verfaillie](#) (GWB)

Datum: 23 maart 2015

Plaats: CegeSoma,

Luchtvaartsquare 29 - 1070 Brussel

"Familiefoto in de tijd van de Eerste Wereldoorlog". (Foto Cegesoma, fonds Nicole Ruys, nr 283487)

◀ [Terug](#) ▶

Afsluitend Launch Event van de European Holocaust Research Infrastructure

Het afsluitend 'launch event' van EHRI, *the European Holocaust Research Infrastructure*, zal plaatsvinden op donderdag **26 maart** in Berlijn. CegeSoma was één van de negentien Consortium-partners die deel uitmaakten van dit Europese project. [Dirk Luyten](#) en [Veerle Vanden Daelen](#) leidden elk één van de twintig Work Packages.

Eén van de hoogtepunten van de dag wordt de presentatie van het [online EHRI portal](#), dat toegang geeft tot de verspreide Holocaust-bronnen. Van dat moment af zal het portaal beschikbaar zijn voor gebruikers over heel de wereld. Het portaal kan als één van EHRI's grootste realisaties beschouwd worden, maar het project heeft de Holocaustonderzoeksgemeenschap ook op andere manieren ondersteund. EHRI heeft onder meer expert meetings, congressen, fellowships, summer schools en online cursussen georganiseerd. Verschillende Europese politici, gerenommeerde Holocaustonderzoekers en digital humanities experts zullen de EHRI-presentatie bijwonen, de realisaties van het project bespreken en nadenken over de impact van EHRI op de toekomst van Holocaustonderzoek en -herinnering.

Het voorlopige programma is [hier beschikbaar](#) .

Veerle Vanden Daelen presenteert (met Judith Lewin) een testversie van het EHRI-portaal op een EHRI-workshop in Praag in oktober 2014. (Foto van Irina Rebrova)

◀ [Terug](#) ▶

La guerre des ondes

Kom naar Flagey en beleef de sfeer van de bezettingsavonden

De radio was een machtig wapen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De bezetter gebruikte hem om zijn propaganda tot in de Belgisch huiskamers te brengen. Vanuit de vrije wereld gaf hij hoop aan de bezette bevolking. Op dinsdag **31 maart** kunt u in Flagey komen luisteren naar authentieke radioberichten uit oorlogstijd. Het gaat om een Franstalige activiteit.

Debatnamiddag over vergeten geluidsarchieven en radiopropaganda tijdens WO II

75 jaar na het begin van de bezetting organiseren we in samenwerking met [Sonuma](#) een debatnamiddag over geluidscollecties uit de Tweede Wereldoorlog en de geschiedenis van de verschillende zenders tijdens de oorlog. Zowel de Duitse radiopropaganda als de Belgische uitzendingen vanuit Londen, Congo en zelfs New York komen aan bod.

Luisteravond in de sfeer van de oorlogsavonden: live op antenne!

's Avonds kunt u de sfeer van de oorlogsavonden komen opsnuiven. In Studio 1 van Flagey, van waaruit tijdens de bezetting radio werd gemaakt, zullen geluidsfragmenten worden afgespeeld en authentieke foto's worden geprojecteerd. Acteur Philippe Drecq spreekt als radiopresentator van Zender Brussel de fragmenten aan elkaar, zangeres Delphine Gardin brengt liedjes uit de jaren 1940. Vanaf 20u is deze activiteit live op antenne op la Première.

Programma:

14:45u-18:15u: Debatnamiddag, met lezingen van Florence Gillet (CegeSoma), Flore Plisnier (ARA), Céline Rase (Universiteit Namen/FNRS) en Bénédicte Rochet (Universiteit Namen/FNRS)

19:30u: Avondprogramma met geluidsfragmenten, live op la Première

Tickets (5 EUR) voor de avondactiviteit (zie [folder](#)) kunnen op voorhand ([via de website van Flagey](#)) of op de dag zelf worden gekocht in Flagey (Heilig-Kruisplein, 1050 Brussel). De namiddagactiviteit is gratis, maar gelieve ons uw aanwezigheid via [mail](#) te bevestigen.

Alle info vindt u [hier](#) (in het Frans).

◀ [Terug](#) ▶

Voorjaarscongres KNHG: naar een nieuwe geschiedenis van WOII?

Op **21 april 2015** verzorgen NIOD en CegeSoma het **voorjaarscongres** "Towards a new history of the Second World War?" van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap. Invloedrijke historici zullen er debatteren over de toekomst van de geschiedschrijving over de Tweede Wereldoorlog in België en Nederland. Martin Conway geeft de opening lecture en Peter Romijn de *closing lecture*.

70 jaar na de bevrijding: een nieuwe periode?

Binnenkort breekt het moment aan waarop de generatie die de Tweede Wereldoorlog daadwerkelijk heeft meegemaakt, hier niet meer over kan vertellen. Hoe zal de geschiedschrijving over de Tweede Wereldoorlog in België en Nederland in de toekomst vorm krijgen? Hoe moeten historici zich verhouden tot herinneringspolitiek en nieuwe media? Heeft de geschiedenis van WOII als apart sub-veld van onderzoek nog veel zin? Welke impact hebben de digital humanities? Het is slechts een kleine greep uit de vele vragen waar tijdens dit internationale congres over gediscussieerd gaat worden.

Vooraanstaande historici in debat

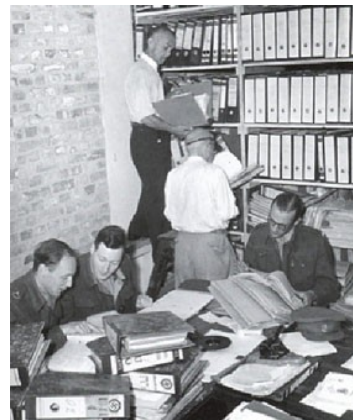
Voorafgaand aan het congres stellen deelnemende historici statements op in een [position paper](#). Het congres zelf bestaat uit vier thematische sessies. Vier specialisten uit Nederland en België leiden de sessies: Hinke Piersma, Nico Wouters, Kees Ribbens en Rudi van Doorslaer.

U bent van harte uitgenodigd om dit inspirerende congres bij te wonen.

Voor meer informatie, zie <https://www.historici.nl/nieuws/knhg-spring-conference-towards-new-history-second-world-war>.

Praktische inlichtingen

- Wanneer: **21 april 2015**;
- Waar: Koninklijke Bibliotheek [Den Haag](#);
- Programma: klik [hier](#);
- Voertaal: Engels;
- Inschrijven uiterlijk 16 april via een [mail](#) aan het KNHG.

Historici traceren WOII-archieven in Duitsland kort na de oorlog. (Collectie NIOD Amsterdam)

◀ [Terug](#) ▶